

"EDINOST"
Izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
danjih ob torkih, četrtekih
in sobotah. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obojno izdanje stane:
za eno leto : 1. —, taven Avstrije 1.50
za tri mesece : 3. — " " " 4.50
za pol leta : 6. — " " " 8. —
za vsa leta : 12. — " " " 18. —
Naročnice je plačevati naprej na naročno
brez priložne naročnice se sprava se
ozira.

Pozamišne številke se dobivajo v pre-
dajalnicah tobaka v Trstu po 3 avt.
Izven Trsta po 4 avt.

EDINOST

Oglaš se računa po tarifu v petiti; za
naslove s debelimi črkami se plačajo
prestop, kolikor obsega navadnih vrst
Pozlana, osmrtnice in javne zahvale,
maši oglaš itd. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu
ulica Caserma št. 15. Vsako pismo me-
biti frankovano, ker nefrankovana se
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš spre-
jema upravnništvo ulica Molina pi-
sola št. 3, II. nadst. Naročnino in oglaš
je plačevati loco Trst. Odprto reklama-
cije se preste poštnice.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorske.

"V edinosti je moč".

Po zadnjih demonstracijah.

Neprestana je borba med nami in onimi gla-
sili, katerih vsa prizadevanja imajo le jeden cilj
pred očmi: da bi širši svet ne videl razmer v naši
primorski pokrajini, kakoršne — so! Mi, ki na
jedni strani vestno opazujemo dogodke in ki po-
znamo tudi *konečne namene* oseb, ki odločajo smer
razvoju teh dogodkov; mi, ki na drugi strani ne
le da nimamo nikakega vzroka, da bi hoteli pri-
krivati kaj, marveč je za nas življenske koristi,
da pride na dan vsa resnica: mi smo trdili vedno,
da je politična atmosfera na Primorskem jako
okužena. Zlasti pa v Trstu. Tu so korenike vsemu
slu. V Trstu se snuje in deloča vse ono, kar vrši
potem izborna organizacija po vsej pokrajini in
zlasti v deželnih zborih. V Trstu se proizvaja
strup, ki se potem razliva po vsej pokrajini.

Govorimo kar naravnost! Toda, predno sto-
rimo to, bodi povdarjeno zopet in zopet, da ne-
čemo delati krivice italijanskemu ljudstvu kakor
takemu. Ali jedno moramo očitati temu ljudstvu:
kriterija nima prav nikakega; to ljudstvo nima
zmožnosti, da bi mislilo svojo glavo, da bi se
ustvarjalo svojo sodbo. Kakor je lahkoživo v svo-
jem zasebnem življenju, tako lahkoživo je gledel
stvari vsega javnega življenja. Ono verjame s
kratka — vse, kar mu natveza oni, ki se mu je
vsilil za „voditelja“. Čitajoč italijanske liste smo ma-
lone sleherni dan v čudnem položaju, da ne vemo:
ali bi se smejali, ali bi se jezili. Vsakokrat pa
strmimo na tem ljudstvu, ki toli potrpežljivo, verno
in udano pežira ne le najgorostnejših budalostij,
ampak tudi stvari, katerim je lahko otipati s pr-
stom, da so same lažij.

Ob takih okoliščinah je le naravno, da ima
malo število „voditeljev“ popolnoma v rokah vse
to širše mase, da torej to maso nikakor ni sma-
trati činiteljem v političnem življenju našega mesta,
ampak le kakor slepo orodje voditeljev in onih
gornjih slojev, ki imajo res svoj politični program,

kateremu služijo železno, občudovanja vredno de-
slednostjo. Mi smo neizprosni sovražniki tem je-
dino odločevalnim činiteljem v italijanskem taboru,
ali občudovaje snemamo pred njimi svoje klobuke,
ko vidimo, kako izborna so si prikrojili svojo taktiko
za uresničevanje svojega programa, svojih idejlov.
Tu je vse proračunjeno do najmanje malenkosti;
tu se ne prezira najneznatnejša okolnost, tu se ne
zamuja nobena ugodna prilika, in tu se izbirajo
vsikdar najprimernejša in čisto uprav rafinirana
sredstva, da vzgajajo za-se vse one, ki ne znajo
sami misliti, ali bolje rečeno, da jih vodijo, kamor
hočejo in si ustvarjajo takim načinom svoje „javno
menenje“, na katero se sklicujejo ponosno. V tej
izborni zasnovani organizaciji, v tem najspretnem
izkoriščanju položaja in ljudij, je moč italijanske
gospode!

Kadar govorimo torej o činiteljih javnega živ-
ljenja italijanskega, moramo govoriti le o gospodi,
o onih, ki imajo vajeti v rokah! Ta gospoda daje
direktivo in vse drugo le drvi zaidej in ob straneh.
S to gospodo treba računati, to gospoda treba
poznati! Ta gospoda je vodila vsikdar one roke,
ki so pokladale petarde; ta gospoda vodi in upri-
zarja vse politične manifestacije, demonstracije,
izgrede in — volitve! Ta gospoda dela v nas
slabo in lepo vreme. Kder hoče poznati motor, ki
geni ves politični stroj, v kolikor je to zavisno od
italijanskega življa, ta mora poznati to gospodo!

In mi poznamo to gospodo, in ker jo po-
znamo, lahko rečemo naravnost: da ta gospoda
namenoma okužuje politično atmosfero v Trstu!
Okužuje jo danes in okuževala jo je vedno. Ta
gospoda stremlje po ciljih, ki leže onkraj mej te
države! To si treba zapomniti, temu dejstvu treba
pogledati v obraz.

Kder si ne zatiska oči pred tem dejstvom,
tega tudi niso presenetile zadnje demonstracije od
minolega petka — demonstracije, ki so očitno
in na čelu nesile znak veleizdajstva.

Minolega petka je sicer kričalo fanatizovano

grio mnogokatega dečaka in starca, ali skozi ta
grla je kričala ona gospoda, ki je edini odločevalni
činitelj v političnem taboru Italijanov.

Koliko „denuncijantov“ smo morali pogoltniti
mi, ko smo trdili o vsaki taki priliki, da lažejo
oni, ki trde iz tega ali tega vzroka, da take grla
stvari uprizarjajo le par mlečezobih dečakov —
gassenjungen — ali pa par znorelih prenapetnežev.
Vse protiaustrijske in protidinastične de-
monstracije smo pisali mi vsikdar izključno le na
račun voditeljstva v italijanskem taboru.

In to voditeljstvo je — vse! Na račun tega
voditeljstva pišemo mi tudi zadnje demonstracije
povodom 50-letnice italijanskega statuta. Kakor
rečeno: nas niso presenetile te demonstracije. To
so ponavljajoči se pojavi stare bolezni. In stara bo-
lezen, na kateri boleha jo tržaški odnošaji, je jedino
ta, da je vsa moč v deželi prišla v roke činiteljem,
ki so protiaustrijski in protidinastični in da imajo
ti činitelji pod sabo ravno isti živelj, ki bi bil naj-
izdatnejše protitežje proti ciljem, ležečim onkraj meje
te države!

To je gola resnica, to je notoriško dejstvo.
Izvestni krog ne čujejo radi o tem. Ti krog nima
radi fotografov, ampak ljubijo bolj slikarje-per-
tretiste, ki rabijo poljubno več ali manje lepih barv.

Ti krog so bili tudi, ki so kar jubilirali po
državnozbornskih volitvah v spomladni minolega leta,
češ: ves progresso je obrnil oči proti Dunaju.
Kolika prevara! Zadnje demonstracije so dale od-
govor, da odločilni krog v italijanskem taboru
obračajo svoje oči prej ko slej v — Rim! Iz tak-
tičnih ozirov so bili lani res posnili malo pepela čez,
ali iskra je tlela dalje pod pepelom in je vsplapolala
zopet, ko je zaplapolala sapa italijanskega slavja!
In ta iskra bo tlela vedno, dokler je ne pogasi
definitivno močna avstrijska roka!

Zastonj vse nade: odločilni krog v italijan-
skem taboru se ne premene nikdar!! Ne morejo
odnehati, kajti oni nočejo prenehati biti to — kar
so! Najhuja zmota je ta, da na Dunaju računajo

PODLISTEK.

Prednja straža.

51

ROMAN.

Poljaki spisal Boleslav Prus. Poslovenil Podravski.

Sobiesko je grozno lomilo po kosteh, torej je
prosila Polževe za naprstek žganjice. Držeča čaša
v rokah, se je razgovorila na dobro:

„Vidite, bilo je tako. Odšli so tje kaj Gobar,
Lukaček in Orehovski, opravljeni kakor na Telove.
Grajščak jih je takoj povabil v pisarno, in Gobar,
edkašljavši se, začel je takoj na pragu: Čulismo,
jasni grajščak, da hočete prodati posestvo. Prodati
svojo stvar ima vsakdo pravico, a drugi pa kupiti,
samo da plača, kakor se spodobi. Vsekako pa bi
ne bilo lepo, ko bi to, kar so vaši dedje in pra-
dedje toliko stoletij imeli v svoji lasti in kar smo
mi kmetje obdelovali s trudom svojih rok, imelo
priti v tuje roke. Torej, gospod grajščak, prodajte
to imetje nam, svojim kmetom in posestnikom, ne
oziraje se na tujce, ki nimajo spoštovanja do tega
spomenika.“

„Pravim vam“, je nadaljevala Sobieska, „da
je govoril tako lepo skoro celo uro, kakor sam du-
hovnik na leci. Lukaško je zbolelo v križu in
vsi so se razjokali. Kaj še le potem, ko so kmetje
jeli padati po vrsti grajščaku k nogam ter jih je
ta jel stiskati za glave...“

„In kaj, ali kupijo?“ je vprašal nestrpljivi
Polž.

„Zakaj ne bi kupili?... Kupijo!...“ je zakričala
baba. „Le za ceno se še ne morejo pogoditi, ker
grajščak zahteva za vsak oral sto rubljev, kmetje
pa mu dajejo samo petdeset. Toda pravim vam,
tako so se jokali in poljubovali, toliko govorili o
jedinosti med kmetom in grajščakom, da gospodarji
gotovo še dodajo deset rubljev, grajščak pa jim
odjenja ostalo. Jozel jim pravi, naj tako postopajo
in se ne prenačijo na kupčiji, pa se jim kupčija go-
tovo posreči... Pameten žid to!... Ta dva tedna,
kar se kmetje posvetujejo pri njem, ima takih do-
hodkov v krmi, kakor bi se bila Mati Božja pri-
kazala v vasi... Oh! Mati sloveča po čudežih!...“

„A na me šunta kmete neprestano?“ je vpra-
šal Polž.

„Šunta jih ravno ne“, je odvrnila baba,
„marveč samo včasih zine vmes kako besedo, češ,
da vi niste kmet, marveč trgovec. Kmetje se do-
kaj bolj hudujejo na vas, nego on. Ne morejo po-
zabiti, da ste pri njih kupovali piščeta po goldi-
narju, zemljemercem pa jih prodajali po dva goldi-
narja...“

Radi teh novic se je Polž drugega dne za-
rano napotil v grajščino ter se opoludne vrnil ne-
ljuden domov.

„Nu in kaj?“ ga je vprašala žena.

„Bil sem tamkaj in vse ti povem, samo daj
mi jesti.“

Slekel se je ter sedel k skledi kislega zelja
in začel pripovedovati:

„Ker sem, pravim ti, prišel skozi vrata,
kar sem zagledal na jedni strani dvira vsa okna
odprta. V takem mrazu, ali čuješ, Neža?... Misli
sem, Bog ne daj, da bi bil kdo tu umrl?... Razgle-
dal sem se in tam v največji sobi (v oni z belimi
stolpi, veš, ki je tako velika kakor cerkev) je dr-
čal po podu sluga, Matevž. Bil je brez vrhne su-
knje, v predpasniku. V roki je imel krtačo, nasa-
jeno na drogu; in podpiraje se ob njo, drčal je
take, kakor fantje po ledu. Pozdravil sem ga:
„Hvaljen bodi! kaj delate Matevž?“ — „Na veke“
— mi je odvrnil, „saj vidite, da likam tla, ker
nocojnjo noč bomo imeli veselico s plesom“.
„A grajščak — vprašal sem ga — ali še ni ustal?“
— „Eh — je odvrnil — „grajščak je ustal, toda
ravno kar ima opraviti s krojačem, ker grajščak
bode nosil na plesu obleko Krakovčanov, gospa
pa bode opravljena za ciganko“. — „Jaz pa —
sem rekel — sem ga hotel prositi, naj mi preda
livado“. Matevž mi je odvrnil na to: „Ne bodite
nespametni, Polž! Kako naj ima grajščak časa go-
voriti z vami, ko se pa pripravlja za veselico?...
In znovič je jel drčati, da so se mi kar oči raz-
pregle od samega gledanja.“ (Pride še).

s temi krogi, kakor s takimi, kakoršne bi si želeli, mesto da bi računali z njimi kakor s takimi, kakoršni so. In kakoršni ostanejo!

Deželni zbor istrski.

XIV. seja dne 23. februarja 1898.

(Dalje.)

„Krasna je in vzvišena misel dra. Laginje o plebiscitu; toda občine — ako so smatrale potrebnim tak plebiscit, kar pa ni — naj bi ga bile izvršile svojevoljno pred dobrovoljnimi izjavami svojimi, katere izjave morejo danes jedine služiti kakor obramba našemu glasu“.

Predstavši te besede dra. Gambinija iz leta 1894. je dr. Laginja nadaljeval svoj govor:

Nam so oni, ki so tedaj delali za to železnico, stvar predstavljali tako, kakor da so se vse občine tako trdno obvezale, da privspejo s polovico one svote, katero naj bi dala provincija, da niti ni možno več dvomiti na tej obvezi, sedaj pa imamo pred seboj poročilo deželnega odbora od pred malo dnij, v katerem je rečeno (čita):

„potrebno je, da se edobreni prispevek vseh občin zagotovi potom primernege zakonskega načrta“.

Danes se torej pripoznava, da je deželi potreben zakon, da prisili veliko ene občine, ki so — če tudi pod gotovimi pogoji — privolile v to, da prispejo deželi več ali manj, kakor tudi one občine, katere so rekle, da ne dajo ničesar. V onem času, to je pred štirimi leti, ko je bilo vse zavzeto za gradnjo te železnice, in ko se je mislilo, da se bo gradila čim prej, mislim, ako bi bili po §. 76 občinskega reda za Istro bili povprašani narod, bi bil le-ta, prepričan o veliki potrebi železnice, gotovo ugodil vašemu vprašanju in ne bi imeli neprilik z občinami, kakor jih imate danes. A sedaj je izogibno, da bodete morali siliti občine z zakonom, kajti vlada — kakor sodim po poročilu — stoji na stališču, da je prispevek za železnico trajno obremenjenje za pokrajino, torej tudi za pojedine občine.

Neka druga stvar, katere se hočem tudi spomniti, sicer ne spada sem, ali je vendar dobro, da jo pokličemo v spomin gospodi od večine, a to je: da smo se v tedanjem prijateljstvu našem prepirali nekoliko tudi radi italijanskega jezika; in sicer smo prigovarjali mi, da se nam beseda „rendimento“ ne zdi primerna za označenje pojma: da se bo plačevalo, ter da se nam zdi bolj izraz „rendibilità“, četudi morda tudi ta ni povsem italijanska. Na to je ustal gosp. Venier in je rekel (čita):

„Beseda „rendibilità“ ni italijanska; radi tega smo vzeli besedo „rendimento“, kakor delajo tako tudi drugod“.

Tedaj je ustal profesor italijanskega jezika, g. Babuder, in je rekel (čita):

„Tudi nam v odseku se nam je usiljeval sum; no, ko smo pogledali v besednjak, našli smo, da onega, kar se pravi po nemški rendibilität, ni možno prevesti na italijanski z rendibilità. Ta beseda torej ne velja ter nam je besednjak jasna priča, da treba reči rendimento. Tako si tolažim vsaj jaz, a o tem je prepričana tudi ostala gospoda v odseku“.

Na to sem rekel jaz (čita):

„Ako je temu tako, pritrjujem. Ne stavljam predloga nikoli, ko je govor o italijanskem jeziku“.

To je tiskano, gospoda. Danes pa vaš poročevalec, dr. Bubba, ne rabi več v svojem poročilu — vsaj v onem ne, ki smo je dobili mi — besede „rendimento“, ampak „rendibilità“. Torej po 4 letih imamo mi prav tudi tu!

Torej, visoka zbornica, kar se dostaje prispevka, niste še na čistem. Štiri občine niso podale nikake izjave, nekatere nočejo dati ničesar, a nekatere — mi ne vemo, koliko jih je takih — so pripravljene prispevati, toda le pod gotovimi okolnostmi in pod nekim pogojem.

Mi vemo iz novin in drugih razgovorov, da je vsaka občina postavila ta ali oni pogoj, ki se mora izpolniti, ako hočete, da bodo prispevale k onim 700000 gld., za katere se je dežela obvezala državi.

(Pride še.)

Gozdne zadruge v sodnem okraju podgrajskem.

(Dalje.)

Naglašal sem že, da se je politična oblast privila temu, da bi zadržniki volili svoje načelnstvo, katero bi imele upravljati zadržne premeženje. Pozneje pa je vendar prišla do spoznanja, da bi bilo potrebno, da se konstituirajo te zadruge... (kašljanje in nemir)... Vlada je hotela kmeto prisiliti na to... (dame na spodnji galeriji silijo se kašljati). — Posl. Kompare slugi: Bernardo, nesite jim bombone s predsedniške mize)... a oni so se odločno vprili, ker po raznih britkih skušnjah niso imeli ni najmanjšega zaupanja v vlado. Vlada je potem nastopila nasilno. Izbrala si je Podgrasko zadrugo. Stvar je znana, ker se je že razpravljalo v tem zboru... (Velik nemir)... Predsednik opominja govornika naj nadaljuje. Gospod predsednik, napravite mir!... (kričanje in razsajanje postaja vedno huje)... To je Vaša sramota, gospod predsednik, da se kaj takega dogaja... Rekel sem, da je vladanastopila nasilno, kajti sekvestrovala je gozd Podgraske zadruge edino iz razloga, ker se zadruga ni hotela konstituirati. In tudi še sedaj, ko se je po 12. letih na naše prizadevanje zadruga konstituirala, po novem prizadevanju zateže vlada z odpravo sekvestra.

V stvari Podgrajske zadruge razpravljalo se je že pred mnogimi leti, zato mi ni treba zopet govoriti o njej. Deželni zbor sklenil bil je na moj predlog, da se skliče posebna enketa, katera naj bi rešila to zametano vprašanje. Enketa se je sešla samo enkrat in stvar je ostala tako, kakor je bila pred enketo. To je dokaz kako je vladi malo mar za to, da bi se uredile zmešnjave, ki so jih zakrivali njeni organi in zaradi katerih trpe s silno škodo zadržniki in drugi... (Nemir)...

Kako vlada zlorablja svoje moč pa kaže tudi Pregarijski slučaj. Zadrugi v Pregarijah je dovolila vlada razdelitev vкупnih posestev. Delitev je izvršil c. k. gozdni asistent Linz, kateri je v družbi z c. k. notarjem porabil to priliko, da je prav nesramno agitiral proti nam.

Bilo je leta 1889, ko sva bila moj drug Mandić in jaz enoglasno voljena v deželni zbor, ko proti volitvi ni bilo nobene pritožbe, ko je italijanska večina deželnega zbora potrdila mojo izvolitev, ne pa ono gosp. Mandića, ko sem se potem tudi jaz odpovedal mandatu in je bila razpisana nova volitev. Takrat, na dan volitve volilnih mož, poklical je c. k. gozdni asistent vse Pregarce k c. k. notarju v Podgrad, da podpisajo delitveno pogodbo. A ta pogodba ni bila niti pripravljena, ampak volilci so se prisilili, jednostavno, da so šli v volilno sebo in oddali svoje glase proti nam! Te je toraj nov dokaz, kako je vlada zlorabljala one razmere za svoje namene v prilog nasilstvu deželnozborske večine.

Ko je bila razdelitev končno vendar dovršena, morali bise v zemljiški knjigi prepisati posamični deli na dotične posestnike. Ti deli so se po dogovoru pravilno izžrebali ob posredovanju in v navzočnosti c. k. gozdnega asistenta Mahra in se je o tem sestavil zapisnik. To je bilo v dobi splošne bede in Pregarci niso bili v stanu zložiti potreben denar v to svrhu. Pozneje so izročili stvar c. k. notarju, kateri pa jo, preobložen z drugim delom, tudi ni izvršil. In c. k. namestništvo je izdalo odlok, s katerim je proglasilo delitev kakor neveljavno, ker se prepis v zemljiški knjigi ni izvršil.

Pregarci so napravili dobro utemeljene prošnje, da bi se preklical ta odlok t. j. da bi... (silen ropot in kričanje na galeriji.) Govornik je prenehal in zaklical predsedniku: Napravite mir, jaz ne morem govoriti... nemir trajal dalje... Predsednik je pretrgal sejo, ukazal sprazniti galerijo in odšel iz zbornice.

Po 10. minutah se je povrnil in opominjal govornika, naj ne govori tako obširno, ker po njegovem mnenju ni mogoče v stvari toliko govoriti.

Posl. Jenko. Govoril bodem, dekler bom hotel. — Povdarjal sem že, kake zapreke so bile, da se prepis v zemljiški knjigi ni izvršil, da pa je bilo sicer izžrebanje posamičnih delov pravilno. A c. k. namestništvo našlo je novih zaprek pri nekaterih baje premaihih delih in izavilo se, da hoče umakniti svoj prej omenjeni edlok, ako se stvar poravnava kakor se zahtevali imatelji dotičnih delov — dasi so vso stvar izvršili vladni organi.

Zopet dokaz, kako je vlada postopala z edinnim namenom, da razdraži občanarje.

To se je pokazalo tudi v času, ko je bile občin-

sko zastopstvo v Podgradu razpuščeno brez pravega razloga. Kajti, ako bi hoteli iskati prave razloge drugod, morale bi se razpustiti mnogo in mnogo italijanskih občinskih zastopstev po Istri, kjer vlada največji nered in se leta in leta ne polagajo računi... (Razbijanje po uhodnih vratih zbornice in kričanje na hodniku pred zbornico...) Gosp. predsednik, napravite mir!... (Predsednik: coraggio)... Ne bojte se. Samo napravite mir in jaz bodem govoril... Bivši namestnik zbral si je torej ravno Podgrajsko občino, se ve da v dogovoru z deželnim odborom, katerega verni sluga je bil... (razbijanje po vratih)... da se maščuje.

V času omenjenega razpusta trudilo se je občinsko upraviteljstvo na povelje vlade, da bi se zadruga konstituirala. Hotela so se jim usiliti neka pravila vlade, po katerih bi jej bile zadruge podvržene popolnoma in odvisne od vladine milosti, in pe katerih bi zadruge popolnem izgubil svoje samostojnost. Občinsko upraviteljstvo, katero je vodil oni zloglasni zaupni mož c. k. vlade in deželnega odbora, dasi ni bil član upraviteljstva, trudilo se je torej na vse mogoče načine, da bi se zadruge konstituirale po vladinih pravilih. Velika sramota vlade in deželnega odbora je, da se poslužujeta take propalice za svoje rovanje po občini.

(Pride še.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 7. marca 1898.

Kratek ali lapidaren je bil telegram, ki so ga povodom 50letnice italijanske ustave odposlali predsedniku italijanske komore, gospoda Biancheriju, — uganite kdo! — No, naši državni poslanci d'Angeli, Cambon, Hortis in Mauroner. V tej brzojavki izražajo ti gospodje nado, da se visoki poklici Italije izvrše sredno, zvesto in srčno.

Kdor vé, kaj pomenijo ti „alti destini d' Italia“, temu ne treba pojašnjevat, kaj so hoteli reči gg. Angeli in družba. To brzojavko naj si utaknejo za zrcalo vsi oni, ki so uverjali svet, da se je z zadnjimi državnozborskimi volitvami definitivno izvršil preobrat v mišljenju progresovcev, preobrat v avstrijskem smislu — in ki so nekoga kovali v zvezde, pripisujé mu velikanško zaalugo, da je svojim prosvetljenim postopanjem spravil laške intransigente z avstrijsko ustavo in avstrijskim parlamentom — na kratko: z Dunajem!! Sedaj se vidi, da so bili oni slavospevi goli švindeli, preračunjen v preslepljenje onih, ki ne videjo stvari od blizu, ker žive nekoliko oddaljeni od nas. Temeljiteje pač ni bilo možno opovreči teh slavospevov, nego je to storila brzojavka gospodov Angeli in družbe. Da, da, progresova družba je navdušena za ustavo, ali za katere? To so povedali v omenjeni brzojavki.

Ministerska kriza v Avstriji. Pozorišče se je premenilo nenavadno naglo, presenetljivo. Zagrinjalo je padlo. Tam zadej je bilo čuti tekanje, premikanje kulis, pripravljanje za prihodnje dejanje igrokaza, kateremu pravimo avstrijska politika in avstrijski parlament. Zagrinjalo se je vzdignilo in o čudo: v splošno presenečenje se je predstavil ns odru — novi direktor gledališč!

V soboto še le so se razglasile jezikovne naredbe Gautscheve in listi so pripovedovali, kako bode baron Gautsch v otvoritveni seji državnega zbora razvijal svoj program. To je bilo v soboto in v nedeljo zjutraj smo delali debele oči, ko smo čitali vest, da je Njegovo Veličanstvo vsprejelo demisijo vsega ministerstva Gatschovega in da je bivšemu namestniku češkemu, grofu Thunu, poverilo sestavo novega ministerstva.

Razna znamenja kažejo, da se je ta sprememba pripravljala že dlje časa, iz česar morame sklepati, da so bili na visokem mestu že davno uverjeni o absolutni nezmožnosti barona Gautscha za rešenje države iz teške krize. Kratka doba Gautschevega kabineta znači res pravo praznoto. Tu ni bilo ni načel ni programa. K večjemu, da je smatral baron Gautsch zadostnim programom tisto čakanje na trenotek, ko bi morda mogel izkoristiti borbe med programi drugih ljudi. Toda takov trenotek ni hotel priti, marveč so dogodki rasli ministerstvu čez glavo in so je pokrili popolnoma. Propad med Nemci in Čehi se je širil, nezadovoljnost je rasla na vseh straneh, dijaki so so se pokazali močnejše, nego je bila vlada. Je-li

se je čuditi po takem, da ogerška se niti pogajati ni hotela s tako avstrijsko vlado, ki ni imela nikogar za seboj! To je izbilo sodu dno. Gautschevemu kabinetu so bili šteti dnevi, to se je vedelo, ali, da so ti dnevi odmerjeni tako na kratko, tega nismo mislili.

In sedaj prihaja na pozorišče mož, katerega ime se je mnogo izrekalo že dlje časa. Nam prihaja-li z grofom Thunom mož državnik in odrešenik? Kdo bi mogel vedeti to! Na grofu Thunu hvalijo sicer veliko energije, ali za avstrijski problem treba še kaj drugega. Toda, čemu naj bi ugibali, ko pravi neka današnja brzovjavka, da se imena novih ministrov razglasijo morda že jutri. Ali treba boljšega dokaza, da je bil odstop Gautschev že dlje časa sklenjena stvar? In po sestavi ministerstva bomo mogli ugibati o poti, katero misli ubrati novi ministerski predsednik avstrijski!

Črnogora. Ruska časopisa „Graždanin“ in „Novoje vremja“, katera sta navadno dobro poučena, javljata, da italijanska kraljica in kraljica obiščeta na poletje Črnogoro. O tej priliki da pride tjakaj najbrže tudi ruski car.

Politiški dvoboj. V nedeljo popoldne se je vršil blizu Rima dvoboj med italijanskim poslanecem Macola in znanim irredentistom Cavalottijem, s katerim so bili v tesnih zvezah tudi naši tržaški krogi. Cavalotti je bil ranjen v grlo in je umrl na lici mesta v malo minutah!

Različne vesti.

Umrila je v nedeljo zjutraj blaga soproga veterana tržaških Slovencev: gospoda inženerja N. M. Živca. Vrlemu možu in zvestemu rodoljubu naše iskreno sožalje.

Nadvojvodinja Štefanija. V nedeljo popoldne se je po Trstu po bliskevo širila vest, da je nadvojvodinja cesarčina-udova Štefanija umrla. Nestrpno smo čakali nadaljnjih poročil in tem večja je naša radost, ko moremo sporočiti, da ona vest ne le, da ni resnična, ampak se je obrnilo celo na bolje visoki, širom vse države toli priljubljeni gospej. Visoka bolnica sicer še ni iz nevarnosti, ali zdravniki se nadejajo, da zmaga nje zdrava in močna konstitucija. Dal tako dobri Bog.

Davkoplačevalci pozor! Od predsedništva c. kr. finančnega ravnateljstva smo prejeli in objavljamo: Začasni pregled napovedi v odmero osebnega dohodninskega davka je že prišel; ker pa se v napovedih nahajajo razne pomanjkljivosti in netočnosti, trebalo bo postopati proti dotičnikom v zmislu kazenskih določil zakona o neposrednih osebnih davkih.

Napominjane pomanjkljivosti in netočnosti morejo se kaznovati, gledé na okolščine, kakor davčne prikradbe tudi z deveterim onega davka, ki je bil prikradčan, ali katerega se je nameravalo prikradšati.

Umestno je torej, opozoriti davkoplačevalce na §. 245 zgoraj omenjenega zakona. Davkoplačevalci, ki so vložili pomanjkljive ali netočne napovedi, naj bo temu krivo kar si bodi, rešijo se lahko vsake kazni, ako takoj svoje napovedi — bodisi pismeno, bodisi ustmeno — popolnijo ali popravijo; to se ima izvršiti prej, nego dojde na davčno oblast kaka ovadba, in prej, nego jim davčna oblast vroči kako povabilo v tej stvari.

Stranke, ki uporabijo to koristno zakonsko določilo, izognejo se ne le kaznim, temveč tudi pisarijam in neprijetnim poizvedevanjem.

Brzovjavni premet z Costa-Rico. Zasebne brzovjavke v Costa-Rico odpošiljejo se do daljše odredbe od Paname dalje s pošto; brzovjave pristojbine so iste kakor za Panamo.

Te brzovjavke v Costa-Rico morajo imeti pripombo „Post Panama“; poštnine je plačati 25 novčičev.

Velik požar. V Budimpešti se je unela 5. t. m. tovarna za podne deskice tvrdke Löwy in sin. Skoro vsa tovarna je bila v ognju. Škoda znaša nad 150.000

Na tretji dan. Pišejo nam: Bliskova mera biti pošta iz Barkovlj-Trst v Bazovico in tako tudi nazaj, ker sicer bi ne hodile dopisnice iz jednega kraja v drugi po cele tri dni. V soboto, dne 26. februarja, pisal mi je prijatelj iz Barkovlj v Bazovico nujno zalepko, da bi moral biti v

nedeljo na svojem službenem mestu, česar pa nisem storil, ker sem zalepko dobil še-le v ponedeljek popoldne!

Koj istega dne, t. j. v ponedeljek dne 28. februarja, sem odgovoril z drugo dopisnico prijatelju v Barkovlje, da nisem mogel izpolniti v njega zalepki naročenega mi opravlja, ker sem dobil zalepko prepozno. V nadi, da je moja dopisnica našla krajše pot do prijatelja v Barkovljah, da je namreč dospela tjakaj že drugo jutro, t. j. v torek dne 1. marca, podal sem se v torek osebno v Barkovlje. Ali, zopet — amola! O moji dopisnici, katero sem dan poprej pisal in odpošlal iz Bazovice, ni bilo ni duha ni sluha v Barkovljah, pač pa je ista priromala na svoje mesto še le drugi dan, t. j. v sredo dne 2. marca predpoludne. Torej tudi ta na tretji dan! Heros.

Hrvatski pust v postu. Pišejo nam: Dne 3. t. m. je šla družba kakih 10—12 mladeničev po ulici Farneto v ulico Amalia. Tu se jim je pridružilo še drugih ljudi! Omenjena družba je imela seboj godca in (o joj) hrvatsko trobojnico! — Tako čitamo v „Piccolo“ od 4. t. m. Kakor mu je že navada, je „Piccolo“ napravil tudi tu „točo v čaši vode“! Stvar pa je bila povsem nedolžna. To je bila družba naših pekovskih fantov. Imeli so posla na novačenju, in bili so veseli, kakor je to običajno ob takih prilikah. Imeli so seboj godca in slovensko trobojnico, a niti sanjalo se jim ni o kavarni Chiozza, kakor poroča tako nesramni „Piccolo“ poročevalec, — ampak namenjeni so bili v krmo gosp. Vodopivca, kamor so tudi res odšli. S tem smo povedali — vse. Stvar sama na sebi nima nikakejvažnosti, akeravno so lahonski pobalini zvižgali našim, ko so morali shraniti trobojnico, na povelje došlih stražarjev. Toda mi opazujemo že dlje časa, kako se ščuvajo naše ljudje sistematično, toliko na ulici kolikor tudi v židovsko-lahonskem časopisu. In to daje nam mnogo misliti! Skoro ga ni dneva, da bi ne izvedeli o kaki novi provokaciji. In to ne samo v Trstu, ampak po vsej Primorski! Povsod nas žalijo, ako pa so našli na trdo kost, tedaj vpijejo o barbarih, o vandalih ter kličeje vse svetnike na pomoč proti slovanski surovosti!!! Kaj vendar mislijo gospoda lahoni s takim postopanjem? Morda bi nas radi segreli in zvabili na led, misleči si: kaj je to, par zašnic, ko pa bode provzročitelj moral v temo morda za mesec!! Toda nasprotniki se motijo! Mi jim ne bomo sledili na tem opolizlem potu, a branili se pa bomo, toda sami ne, (ako ne bode skrajne sile), ampak branili se bomo potem zakona. Istina.

Iz Rojana nam pišejo: Precej časa smo že molčali in se — smejali. Našemu gospodu župniku namreč. Danes pa hočemo zopet povedati dve, tri, čestitim čitateljem „Edinosti“ — v zabavo.

Najprvo moramo povedati, da naš velečastiti gospod župnik lovi po ulicah vse one, ki ga ne pozdravljajo. Tako se je zgodilo te dni nekemu mladeniču. Gospod župnik je šel za križem po nekega mrljica. Gredé mimo križa se je dotični mladenič odkril pobožno, kakor je dolžnost vernemu kristjanu. Potem je posadil klobuk zopet na glavo. A glej: gospod župnik je hipoma ostavil na ulici strežnika s križem in se je zatekel za mladeničem kričaje: „Zakaj se mi niste odkrili? Kako je vaše ime?“

Mladenič pa je odgovoril mirno: „Kaj vam mar!“ — in šel je dalje svojo pot, ostavivši gospoda župnika. Gospod župnik pa je menil, da se še ni osmešil dovolj, ampak podiral je dalje svoj lastni ugled s tem, da je letal okolo, da bi poizvedel ime dotičnega mladeniča; in mu je bil najbrže o tem ta plemeniti namen, da bi dotičniku škodoval. Škodoval pa je — le sebi in svojemu ugledu.

Te dni smo imeli v Rojanu mnogo blata, kakor je že tako povsodi navada o deževnem vremenu.

Kakor drugod, tako tudi pri nas ni mogoče drugače, nego da ljudje zanašajo na čevljihi blato tudi v cerkev. To je že tako in tega ni možno preprečiti. Ali tudi o tem ima naš gospod župnik svoje posebno menenje. Blato v cerkvi o deževnem vremenu šteje v greh ljudstvu. Te dni se je jezil na ljudi, zakaj da nosijo tako blato v cerkev; to da je nespodobno.

Kaj naj bi storili ljudje? Gospoda župnika bi prosili, da nam pove sredstvo, s katerim bi

se preprečilo: ali da o dežju ne bode blata, ali pa, da se blato ne bode prijemalo podplatov. Tega vendar ne bode zahteval od ljudi, da bi se sezuvali, kakor delajo Turki v svojih mošejah?!

Izjava. Ker sem slišal, da je zapisano v župniškem arhivu, in se tudi govori, da sem jaz (leta 1885) naredil kameniti tabernakelj v farni cerkvi sv. Antona pri Kopru v Istri, izjavljam z častno besedo, da jaz nisem nikoli naredil nobenega dela za isto cerkev. Toliko v javno pojasnilo. Trst, dne 3. marca 1898.

Anton Trobec,
altarist.

Nesreča. V soboto popoldne je razkladal 21letni težak Evgen Bonazza železo na južni železnici. Težak kos železa je zmuznil jednemu delavcu iz rok, ker ga je zagrabil slabo, ter si je podvalil Bonazzo tako, da mu je zmečkal desne nogo. Iz bolnišnice došli postražniki so ga prenesli v bolnišnico.

Nesreča na morju. Ob 4. uri pop. odplul je parnik „Miramar“ iz luke Miramar. Morje je takoj začelo postajati hudo in pihati je bil močen veter. Kmalu je zapazil kapitan parnika ladijco, s katero so se igrali nevarno valovi in veter. Zapazivši nevarnost, je krenil s parnikom proti ladijci. V istej so bili štirje mladeniči že popolnoma onemogli. Ko je kapitan že naredil potrebno za rešitev, se je privabil močen val, spremljan po vetru, ki je hipoma prevrnil ladijco. Dva mladeničev sta se poprijela ladijce, dva pa sta zginila v vodi. Čim sta se ta dva zopet prikazala na površje, zgrabili so ju rešitelji za lase, ter potegnili na parnik. V tem pa, ko bi bili imeli pomagati ostalima dvema, ki sta se držala za ladijco, zginil je eden njiju. Druga dva so potegnili na parnik. (Med izletniki bil je velik strah kajti ta nesreča je napravila grozen utis na-nje.) Vse pričakovanje, da se zginoli prikaže zopet, je bilo zastoj. Ni ga bilo videti več, revež je utonil. Parnik je odplul na to dalje proti Trstu. Medpotoma so mornarji zavili nesrečneže v rjuhe in jim pomagali. V Trstu so jih sproveli na njihova stanovanja. Ti nesrečneži so: 11 letni Atilj Crozzoli, njegov brat 15 letni Selim in 18 letni Karol Clossé; utopljenec pa 18 letni Fran Tonza.

Kazen radi umorstva, storjenega pred 26 leti
Cele tri tedne se je vršila v Zagrebu porotna razprava proti Štefanu Puzjaku in tovarišem radi zavratnega umorstva brata mu Jakoba, katerega so umorili 30. januarja 1872. Puzjak je bil spoznan krivim, da je tedaj naročil zloglasnemu, sedaj pokojnemu Janku Fučka, naj umori brata, pri katerem dobi 700 gl. gotovine. Razsodba se je izrekla v torek. Obsojeni so: Štefan Puzjak na 15 let ječe, Štefan Štuglin na 18 let, Janko Jarčar na 15 let, Josip Sokačič na 16 let, Marko Sokačič, kateri je že obsojen radi umora na 20 let ječe je dobil poojstrenje kazni s postom. Vse te kazni so ojstre. Trije soobtoženci so bili oproščeni.

ZALOGA POHIŠTVA

tvrdke

Alessandro Levi Minzi

TRST

Via Riborgo 21 in Piazza vecchia 2.

Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal, vsakovrstnih slik, žimnic in pogrinjal. Na zahtevanje ilustriran cenik zastonjin franko. Naročeno blago se stavlja na parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške

Ženini in cenjene družine,

ki rabijo trdno pohištvo in tapetarije, naj ne zamudijo obiskati zalogo

Viljelma Dalla Torre
v ulici Cordaiuoli

(blizu trga S. Giovanni), kjer najdejo dobiček na vsem.
Via Cordaiuoli 2. MOJE POHIŠTVO DONESE SREČO Via Cordaiuoli 2.

Vreme : del.
Havre. Kava Santos good average za marec 26.25
za juli 26.75
Hamburg. Santos good average za marec april 26.75
za maj 30.— za september 30.75 za december 31.25.

(Dalje.)

(Pride &c.)

Trgovinske oznake in vseb.

Spomlad: Pšenica za sept. 9 10 9 03 Pšenica za
spomlad 1898 11 93 do 11 95 Oves za spomlad 6 52—6 54
Riža spomlad 8 52 8 54 Oves za maj-juni 1898 5 35 5 37.
Pšenica: ponudbe zmerne, povpraševanje omejeno

Posledni korenje naša „Edinost“, izdavate in odgornost v edni Fran Godnik. — Tiskarna Dolenc v Trstu

posestnik večega premoženja v nekem glavnem trgu na Goriškem z gostlino in mesnico, išče pridno, varčno gospodinjjo, četudi udovo, z gotovino 3000 gld. — Resne ponudbe pod „Ženitev“ na upravnistvo tega lista.

v zalogi vin Vja S. Lazzaro št. 4.

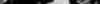
Prosto na dom od 5 lit. naprej.
Peter Benussi iz Visa.

TEST

popolnoma na novo opravljen.

KOPELJI, VOZ K VSEM VLAKOM.
V pritličja „Restavracija Pilsen“
od F. Volpicha.

Josipa Matzenik & Karola Aite

Via S. Catterina št. 5 Via S. Catterina št. 5

vabi gg. kolesarje na ogled strojev, model 98, lastnega izdelka, iz najboljšega angleškega materiala; modeli elegantni, posneti po angleških in ameriških.

Gladek tok se jamči.
 Popravljenja v tej stroki izvršujejo se točno in natančno.
 Prodaja pripadkov. — Lastna peč za nikiliranje.

Rafaela Italia
Via Malcantón St. 1.

☞ Zaloge pohištva za jedilnice, spalnice in ☞
sprejemnice, žimnice in peresnice, ogledal in ☞
☞ železnih blaganj, po cenah, da se ni bat ☞
konkurence.

(ne kašljaj).

najbolje sredstvo proti kašlju, hripavosti, zasliženju,
zahodu in drugim katarinčnim afekcijam.
Škatljica s navodilom po 30 nvd. Dobiva se jedino
v lekarni PRAXMARER, "Pri dveh zamorcih"
občinska palača, Trst.
Zunanje naročbe izvršuje se obratno pošto.

ZAYOD

za uniformiranje in ci ilna krojačnica
FRANA JIRAS
ulica Caserma št. 9
 priporoča se za napravo uniform in civilnih oblok.
Postrežba poštena.
 Zaloga vseh vrat za uniforme po originalnih tovar-
 niških cenah.

Trine cone

(Četiri razumeje na dobole in s carine vred.)
Domači vrtilci

Fibel:	Koks	Cena	ed for.	do for.
		100 K.	14.—	14.98
	Mandoloni	"	—	—
	svetlorudeči	"	9.75	—
	mandolini	"	—	—
	kamarček	"	—	—
	bohinjski	"	16.50	—
	beli veliki	"	—	—
	" mali	"	8.75	9.—
	zeleni, dolgi	"	10.50	11.—
	" okrogli	"	—	—
	mešani hrvatski	"	7.50	7.75
	" štajerski	"	—	—
Kaale	fino štajersko	"	65.—	70.—
Jedmen št. 10		"	12.—	—
" 9		"	13.—	—
" 8		"	14.75	—
Zelje	kranjsko	"	6.—	6.25
Bepa		"	5.25	5.50
Krompir,		"	3.80	4.—
Prose	kranjsko	"	9.50	10.—
Leča,	kranjska	"	—	—
spah		"	59.—	60.—
Mast		"	56.—	57.—
Kava	Mocca	"	146.—	147.—
	Ceylon Plant. fina	"	156.—	158.—
	" Perli	"	176.—	178.—
	Portoriceo	"	147.—	148.—
	Java Malang	"	111.—	112.—
	Guatemala	"	107.—	108.—
	San Domingo	"	108.—	109.—
	Santos fini	"	96.—	97.—
	" srednje fini	"	90.—	91.—
	" srednji	"	84.—	85.—
	" ordinar	"	76.—	78.—
	Rio oprani	"	—	—
	" najfiniji	"	96.—	97.—
	" srednji	"	84.—	85.—
Šledkor	Centrifugal I. vrste	"	36.75	—
	Concassé	"	37.75	—
	v glavah	"	38.50	39.—
	razkosani	"	38.50	38.75
Šis italijanski	fini	"	21.50	—
"	" srednji	"	20.50	—
	Japan fini	"	18.50	—
"	" srednji	"	17.50	—
Raugeon extra		"	14.50	—
	I.	"	13.75	—
	II.	"	10.75	—
Petrolej	ruski v sodih	"	16.25	—
	" v sabojih od 29 kil.	"	5.40	—
Olje	italijansko najfinije	"	75.—	77.—
	" srednjemo	"	68.—	69.—
	" bombaino, amerik.	"	27.—	27.50
	" dalmatinsko	"	—	—
Limoni	Mesinski	"	4.—	5.—
Pomarance		"	4.—	5.—
Mandeljini	Dalmatinski	"	—	—
	" Bari	"	77.—	78.—
Pinjoli		"	86.—	88.—
Sultanine		"	48.—	52.—
Vamperli	novi	"	86.—	87.—
Olibe		"	45.—	46.—
Kodra	galica	"	22.—	22.50
Rošići	Dalmatinski novi	"	—	—
	" Puljski	"	12.50	—
Šmekve	Puljske	"	13.25	13.50
	" Griške v venci	"	13.50	16.75
Polenovke	srednje velikosti	"	38.—	—
"	" velike	"	38.—	—
"	" male	"	40.—	—
Šlaniki	v velikih sodih	"	—	—
"	" v 1/2	"	—	—

ZELEZNIŠKI VOZNI RED.

Driavna koleznica. (Postaja pri sv. Andreju)

Od dnia 1. maja 1897.

ODHOD:

6.30 predp. v Herpelje, Ljubljano, na Dunaj, v Beljak.
8.30 " v Herpelje, Rovinj, Pulj.
4.40 popol. v Herpelje, Divače, Dunaj Pulj in Rovinj.
7.80 " v brzovlak v Pulj, Divače, Beljak na Dunaj
Lokalni vlak ob praznikih
2.15 popol. v Divače.

DOHOD:

8.06 predp. iz Ljubljane, Divače.
9.45 " iz Pulja, Rovinja.
11.15 " iz Herceglj, Ljubljane, Dunaja.
7.05 popol iz Pulja, Rovinja, Ljubljane, Dunaja.
4.50 " brzovlak Diva Pulja, Rovinja,

(Južna železnica (Postaja južne železnice.)

Od dnia 1. maja 1897.

ODHOD:

7.45	predp.	brzovlak na Dunaj, zveza z Reko.
8.25	"	brzovlak v Nabrežino, Benetke, Rim.
9.—	"	omnibus v Nabrežino, Videm, Benetko in Verono.
9.55	"	poštni vlak na Dunaj, zveza s Pešto in Zagrebom
12.50	popol.	omnibus v Kormin.
4.40	"	omnibus v Nabrežino, Videm, Rim.
6.25	"	poštni vlak na Dunaj, zveza z Reko.
8.06	"	brzovlak na Dunaj, zveza s Pešto, Reko
8.05	"	brzovlak v Kormin.
8.45	"	mešani vlak v Nabrežino, Videm, Rim.
10.—	"	mešani vlak do Mürzauschlaga.
		Lokalna vlaka ob praznikih.
2.—	"	v Gorico, Kormin, Červinjan.
4.25	"	v Nabrežino.

Tedenski vlak:

7.50 popol. (sreda) ekspres v Ostende.

DOHOD:

6.55	predp.	mešani vlak iz Münchenshlaga, Beljaka, itd.
7.30	"	mešani vlak iz Milana, Vidma, Nabretine.
8.35	"	brzovlak iz Kormina.
9.25	"	brzovlak z Dunaja.
10.25	"	poštni vlak z Dunaja, sveža z Reko.
10.37	"	brzovlak iz Rima, Benetk.
11.20	"	omnibus iz Rima, Benetk, Nabrežine.
5.40	popol.	poštni vlak z Dunaja.
7.45	"	omnibus iz Verone, Kormina, Nabrežine.
8.30	"	brzovlak iz Milana, Benetk, Vidma, Nabrežina
8.58	"	brzovlak z Dunaja sveža z Reko.